

О. П. Макарова,
старший викладач кафедри педагогіки та психології,
кандидат психологічних наук, доцент
*(Харківський національний університет
внутрішніх справ)*

РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Процес відбудови післявоєнної демократично правової держави, формування нової соціально-економічної складової, потребують активного застосування теоретичних та практичних засобів та методів Юридичної психології. Знання, саме в цьому напрямку психологічної науки, є невід'ємною частиною професійної підготовки майбутніх поліцейських.

В сучасних умовах, знання в галузі Юридичної психології, для майбутніх поліцейських, є одним з пріоритетних напрямків освіти під час навчання у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Юридична психологія наділяє здобувачів вищої освіти знаннями, які є значимими за таким специфічним видом людської активності як поведінка. Вона може бути як правова, так і асоціативна. Юридична психологія розглядає становлення та функціонування таких форм поведінки. На прикінці 19 ст. Юридична психологія почала свій розвиток, як самостійна наука, яка пов'язана з особливими правовими та психологічними аспектами людської діяльності. Юридична психологія об'єднує знання з юриспруденції та психології. Вона пов'язана з іншими напрямками психології, а саме: загальною психологією, віковою психологією, педагогічною психологією, психологією праці, патопсихологією та медичною психологією.

Важливим завданням для психологів науковців є питання розвитку Юридичної психології в умовах військового стану країни.

Для закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання постає необхідність у оновленні її певних науково методичних програм, а саме: Кримінальної психології – розгляд питань щодо біологічних, соціальних та психологічних факторів злочинців під час військових дій; Психологічна характеристика слідчого та слідчої діяльності на звільнених

територія; Психологія особистості, яка стала жертвою або свідком насильства під час військових дій; Психологічні аспекти проведення слідчих дій на деакупованих територіях. Також сьогодні вимагає розгляд нових питань в межах судово-психологічної експертизи.

Під час підготовки майбутніх психологів – поліцейських, в межах певних дисциплін, доцільним буде розгляд таких тем:

- в межах дисципліни «Психологія сім'ї» доречним буде розгляд тем «Сім'ї з дітьми та підлітками в умовах війни», «Робота з сім'ями, дітьми та підлітками в умовах війни», «Сім'я, яка переживає травматичну подію»;

- в межах дисципліни «Психологія та допомога при гострій травмі та ПТСР» доречним буде розгляд тем «Гостра реакція на стрес, методи саморегуляції», «Базові навички саморегуляції», «Принципи самодопомоги в кризовій ситуації»;

- в межах дисципліни «Вікова психологія» доречним буде розгляд теми «Війна та люди похилого віку»;

- в межах дисципліни «Юридична психологія» доречним буде розгляд теми «Надання дистанційної первинної психологічної допомоги»;

- в межах дисципліни «Стресостійкість» доречним буде розгляд теми «Травма за шкалою часу. Гостра реакція на стрес»;

- в межах дисципліни «Соціальна психологія» доречним буде розгляд теми «Робота з людьми, які змінили своє місце постійного проживання за різних причин: біженці, тимчасово переміщені особи з місця ведення бойових дій, емігранти тощо»;

- в межах дисципліни «Психологія девіантної поведінки» доречним буде розгляд теми «Превенція суїциду».

Розглядаючи питання розвитку Юридичної психології в умовах військової агресії, можемо наголосити, що до цього питання повинні долучатись як психологи так і юристи, як наукові працівники так і практичні працівники чия діяльність проходить в системі «людина-право».

Розвиток сучасної психологічної науки в сьогоднішні призводить до активної інтеграції психологічного знання в багатьох загальнонаукових напрямках.

Існування системи «людина-право» зумовило в сучасному розвитку Юридичної психології враховувати військових

дії на території України. Сучасна В реаліях нашого часу Юридична психологія повинна розглядатись таким чином, щоб сформувані нові навички використання психологічних знань та умінь у процесі виконання професійних обов'язків правоохоронців в умовах війни.

Список використаних джерел

1. Лукашенко М. Ю. Актуальні напрями психосоціальної роботи з учасниками бойових дій: зарубіжний досвід. *Юридична психологія* : наук. журн. / редкол.: В. В. Черней (голова) та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. № 2 (23). 176 с.
2. Макарова О. П. Психологічна допомога постраждалим від військового конфлікту. *Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів*. Київ : «Вид-во Людмила». 2022. 217 с. С. 189–192.
3. Макарова О. П. Психолого-педагогічні особливості підготовки майбутніх поліцейських до службової діяльності в екстремальних умовах. *Актуальні аспекти психологічного забезпечення професійної діяльності сил безпеки та оборони України*. Харків. Національна академія Національної гвардії України, 2021. 322 с. С. 175–178.
4. Kryvoruchko, L., Pylyp, V., Makarova, O., Activities of Ukraine law enforcement agencies to ensure the rights and freedoms of citizens during martial law. (2023). *Amazonia Investiga*, 13(62). С. 185–193 DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.22>.